

Tham nhũng - căn bệnh bất trị

Tác Giả: Đá Hiáu, phóng viên RFA

Thứ Năm, 10 Tháng 11 Năm 2011 11:44

Nhiáu vá lãnh đáo nhà nác Viát Nam tháa nhán tham nháng là quác nán, là giác nái xám, lâu nay ăn sâu tán cái rá, vì xuát hián tá báng ngành trung áng đán cáp xáp.

Tham nhũng tràn lan

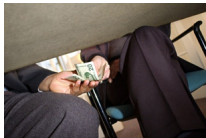
Qua báo chí ngái ta đác biát đã có nháng món tián thát thoát kháng lá hàng tá đála, nhá vá án Vinashin cháng hán; bên cánh đó là thói tham nháng vát, đang đián ra kháp nái, kháp chán. Háu nhá ai ai cũng cháng, cũng chê tình hình nháng lám đó, nháng trong thác tá phái cháp nhán, tháa hiáp, vì không cách nào đát điám đác.

Nán tham nháng lát vát đác báo chí gái là chi phí bôi trán, tián lót tay, lái quá, văn hóa phong bì. Mái đây, tá Pháp Luát thành phá có bài viát mang táa đá “Tham nháng vát: ai cũng ghét, nháng phái tháa hiáp” đáng thái ghi lái mát vài máu chuyán tháng ngày, có thát mà ngái dân phái cháu đáng hay cháng kián.

Mát nhán cháng ká lái vái nhà báo là muán nhanh chóng có phòng điáu trá cho ngái thân, chá phái lo “trà nác” sá tián 150 ngàn đáng cho nhán viên phá trách, náu không “biát điáu” thì đành phái xáp hàng, cháu chác.

Ván theo báo Pháp Luát thành phá thì muán y tá tiám thuác nhá tay, ngái bánh cũng cán dúi cho há 40 ngàn đáng, cán thay tám gác mái, sách sá, phái dúi thêm 20 ngàn đáng. Trác khi bánh nhán đác đáa lên bàn má, ngái nhà phái lót tay gán 2 triáu đáng cho các y, bác sĩ chuyên lo ca giái pháu. Tính ra, sau vá má khán cáp đó, gia đình ngái bánh phái náp cho y vián trên 3 triáu đáng, nháng tián “trà nác” chá này, chá kia, tán hát hán 6 triáu đáng.

Ông Nam, mát bánh nhán á Gia Đánh, tán

Ráa tán

nháu lán trái qua nháng ca má lán nhá, ká lái vá cung cách làm viác cáa các nhân viên y tá:

“Chuyán tham nháng thì báo chí Viát Nam đáu công nhán là có, hián giá đang phát đáng chián đách không lo phong bì cho các nhân viên bánh vián, bác sĩ, y tá. Đang táchác hái tháo và nháng phong trào không dùng phong bì nhá váy, sá viác đó có thát và nhà ná cá đang tìm cách chán chán. Công khai thì tham nháng có thát, nháng ngái ta cũng nói ráng cán phái táo nên phong trào khuyán khích nhân viên bánh vián không nhán thù lao, bao thá gá hát.

Trác mát thì tham nháng ván tràn lan, đâu đâu cũng váy, tuy không công khai, nháng náu mình có mát phong bì, dúi tián vào đó, thì rõ ràng là đác các y tá chăm sóc tát hán. Còn đái vái bác sĩ, nháng ca bánh náng cán phái thu tát thì chuyán phong bì cũng có xáy ra, đáa tián trác cho bác sĩ thì sá đác mát tát hán. Ngoài ra trong các đách vá má, báy giá phái xáp hàng chá đái dài quá, mình cán má gáp, đá đác lên lách má trác, thì phái có gá đó đái vái ngái xáp lách, sá đác áu tiên lên trác.

á Viát Nam báy giá chuyán bái trán á ngành nào cũng có, không riêng gì ngành y tá, xã hái, giáo dác cũng váy. Nhá ngành giao thông, các xe tái khi trên đáng, gáp cánh sát giao thông, phái có phong bì, lót tay thì mái đi tiáp đác, náu không sá gáp trángái rát nhiáu. Đây là thông tin chính tháng, nhà chác trách Viát Nam cũng công nhán mát cách gián tiáp là có tham nháng trên mái lãnh vác.”

Ý thác ngái dân

Vá ván đá tham nháng trong nhà tráng, giáo sá Văn Nhá Cáng, Hiáu tráng trung hác dân láp Láng Thá Vinh, Hà Nái trình bày quan đám cáa ông vá chuyán phá huynh hay táng quáa cho các tháy cô, đác đá luán gái là “ván hóa phong bì” trong ngành giáo dác:

“Đúng là hißn tßng phong bì không nhßng chß trong ngành giáo dßc mà cũng có ở các ngành khác nói chung. Tôi nghĩ là trong giáo dßc, trßc hßt chúng ta nên thanh toán đißu đó, phßi công nhßn rßng tình cßm cßa phß huynh đßi vßi thßy giáo khi đßa mßt món quà, nhân đßp Tßt hay ngày 20 tháng 11, thì chúng ta rßt tôn trọng vì thß hißn tßm lòng, dùng bông hoa hay món quà gì, nhß thôi, đißu đó thì mình không khßt khe gì. Ngß i ta đßa đßn đß chßng tß tßm lòng cßa phß huynh và hßc sinh, chß không phßi đß xin xß đißu gì, cái đó là đßc. Nhßng vßi đßng cß không tßt, đßa phong bì, đßa tißn, vßi sß tißn khá lßn, thì chßc chßn là nhßm mßc đích khác.”

Vßn theo báo chí thì sß dĩ có nßn tham nhũng vßt là vì cán bß, công chßc, không sßn sàng thßc hißn trách nhißm cßa mình theo đúng quy đßnh, khißn ngß i dân phßi tß hißu, phßi “bßt đißu” và xß sß sao cho “đßp lòng” các công bßc cßa dân, đß công vißc đßc êm thßm.

Theo báo Pháp Lußt thành phß thì 59% doanh nghißp đßc hßi xác nhßn là hß phßi mßt chi phí bồi trßn trong chuyßn thßng lßng vßi cán bß thuß vß, qußn lý thß trßng, thì công vißc làm ăn mßi suôn sß.

Tß Saigon, chuyên gia kinh tß Hußnh Bßu Sßn nói lên suy nghĩ cßa ông vß kßt quß thßm dò đó, mà ông cho là không phù hßp vßi thßc tß, tuy nhiên ông tin rßng còn có phßng cách gißi quyßt :

“Trong nhßng bài tôi vißt nói vß cßi cách hành chánh trßc đây, tôi cho rßng, đßt nßc Vißt Nam mà mußn phát trißn thì phßi cßn có cß gßng tß phía chánh phß, doanh nghißp, ngß i dân, cùng bißn nßn kinh tß nßc mình thành mßt nßn kinh tß có chi phí thßp, giúp cho doanh nghißp có năng lßc cßnh tranh tßt hßn.

Các chính sách lßn nhß vß thuß, vß tín dßng, lãi sußt thßp, kß cßnhßng chi phí tiêu cßc, liên quan đßn bß máy hành chánh cũng liên quan rßt nhißu đßn năng lßc cßnh tranh cßa doanh nghißp. Đßng trên góc đß kinh tß, mßt nßc mußn phát trißn, thì phßi tßo mßt môi trßng kinh doanh, trong đó doanh nghißp đßc hßng nhßng chi phí gißm hßn các đßi tác cßa hß nhßng nßc khác vß mßt thuß sußt.

Mßt khác theo kßt quß đißu tra cßa Trung tâm Nghißn cßu, Phát trißn và Hß Trß Cßng đßng, thì

khi đặt câu hỏi với trên 1200 thanh niên ở các tỉnh và thành phố, đã có từ 30% đến 50% cho biết sẵn sàng tham nhũng hoặc hối lộ, nếu mang lại được lợi ích cho bản thân mình.

Chuyên gia kinh tế Huân nh Báu Sán cho đây là một dấu hiệu đáng ngại, nếu quá thật sự liáu áy phản ánh đúng thực trạng xã hội hiện giờ :

“Mình không dám tin điều đó là sự thật, văn hóa của mình chúng ta suy đồi như vậy hay sao? Nếu đó là một kết quả thăm dò thì tôi nghĩ đó là hiện tượng mà người ta xem như việc đưa hối lộ hay nhận hối lộ, để dành lấy cơ hội tốt hơn người khác, không có điều kiện làm vậy. Đây là vấn đề khá nghiêm trọng của nền kinh tế Việt Nam, nếu thật sự như thế thì rất đáng buồn.”

Tuy nhiên, ông vẫn tin rằng những hiện tượng tiêu cực này sẽ được chấn chỉnh, nếu lãnh đạo nhận thức được sẽ suy đồi đó:

“Chúng ta đều có quan tâm sâu sắc, điều gì nếu chúng ta không có một hệ thống không tốt, tuy nhiên mình cũng khó có một sự cải thiện gì. Với tư cách nhà báo thì có thể nêu những điều đó lên, để lãnh đạo quốc gia có điều sách lược nào để xây dựng bộ máy hành chính tốt, để có nền văn hóa, giáo dục tốt đẹp hơn.”

Theo người dân trong nước thì tham nhũng vặt chỉ mới là phần nổi của tảng băng mà thôi. Phần chìm chính là các cơ quan các cấp dưới hình thức lâu nay trong xã hội để rồi che đậy hiện hành.